

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

**RAPORTI I AUDITIMIT PËR PASQYRAT FINANCIARE TË
DOGANËS SË KOSOVËS
PËR VITIN 2019**

Prishtinë, maj 2020

Zyra Kombëtare e Auditimit e Republikës së Kosovës është institucioni më i lartë i kontrollit ekonomik e financiar dhe për punën e vet i jep llogari Kuvendit të Republikës së Kosovës.

Raportet e Zyrës Kombëtare të Auditimit promovojnë llogaridhënien e institucioneve publike, duke ofruar bazë të qëndrueshme për të kërkuar llogari nga menaxherët e çdo organizate të audituar. Në këtë mënyrë, ne rrisim besimin në shpenzimin e fondeve publike dhe luajmë një rol aktiv në sigurimin e interesit të taksapaguesve dhe të palëve tjera të interesit në rritjen e përgjegjësisë publike.

Ky auditim është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit, si dhe me praktikat e mira evropiane.

Auditori i Përgjithshëm ka vendosur për opinionin e auditimit për Pasqyrat Financiare Vjetore të *Doganës së Kosovës* në konsultim me Ndihmës Auditorin e Përgjithshëm *Qerkin Morina*, i cili e ka mbikëqyrur auditimin.

Raporti është rezultat i auditimit të kryer nga *Udhëheqësi i ekipit Jusuf Kryeziu dhe anëtarët e ekipit Shehrije Shala, Mehmet Muçaj, dhe Ariana Gjonbalaj*, nën menaxhimin e Udhëheqësit të Departamentit të Auditimit *Blerim Kabashi*.

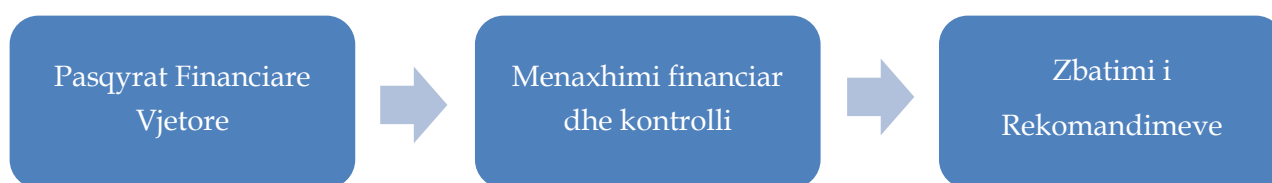
TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje e përgjithshme.....	4
Fushëveprimi dhe metodologjia e auditimit	6
1 Opinioni i auditimit për Pasqyrat Financiare Vjetore	7
2 Menaxhimi financiar dhe kontrolli	9
3 Progresi në zbatimin e rekomandimeve.....	20
Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA-ja	23
Shtojca II: Letër Konfirmimi	26

Përmbledhje e përgjithshme

Raporti i përmbledhë çështjet kryesore që dalin nga auditimi i Doganës së Kosovës për vitin 2019, i cili përfshin Opinionin e Auditorit të Përgjithshëm për Pasqyrat Financiare Vjetore (PVF). Ekzaminimi i Pasqyrave Financiare për vitin 2019 është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA).

Auditimi është fokusuar në:

Konkluzionet

Gjatë procesit të auditimit ne kemi identifikuar/ngritë disa çështje lidhur me pasqyrat financiare si në vijim:

- Shënimet shpjeguese për paga dhe mëditje, Mallra dhe Shërbime, Shpenzime Komunale dhe Investimet Kapitale, në kolonën shpenzimet sipas burimeve të financimit, është prezantuar buxheti sipas burimeve, ndërsa kërkohet të prezantohet shpenzimi sipas burimeve;
- Raportet për Llogaritë e Arkëtueshme në PFV ishin prezantuar në vlerë prej 44,842,300€ (borxhet me bazë nga Deklaratat Unike Doganore 705,858€, dhe borxhet nga pagesat tjera 44,136,442€). Gjendja e këtyre llogarive ishte dashtë të prezantohet në vlerë prej 46,415,437€, që do të thotë se llogaritë ishin nënvlerësuar për 1,573,137€.

Dogana e Kosovës, pas sugjerimeve tona ka ndërmarr veprime konkrete dhe ka bërë korrigjimet e nevojshme në PFV. Andaj, procesi i përgatitjes mund të konsiderohet se është bërë në pajtim me legjislacionin në fuqi.

Në fushën e menaxhimit financiar dhe kontrollit, janë vërejtur mangësi në disa sisteme të rëndësishme, veçmas në menaxhimin të arkëtueshmeve (borxheve), të hyrave dhe menaxhimin e personelit.

Sa i përket zbatimit të rekomandimeve, Dogana e Kosovës kishte bërë progres të mirë në adresimin e rekomandimeve të dhëna në raportin e auditimit për PVF-të e vitit 2018. Megjithatë, lidhur me disa rekomandime nuk ishin marrë veprimet e duhura, dhe si pasojë, edhe këtë vit mangësitë e njëjta janë vërejtur në realizimin e të hyrave dhe menaxhimin e personelit.

Menaxhmenti i Doganës është pajtuar me gjetjet e auditimit dhe është zotuar për adresimin e tyre.

Falënderojmë Menaxhmentin e Doganës dhe pjesën tjetër të stafit për bashkëpunim korrekt gjatë tërë procesit të auditimit.

Opinion i Auditorit të Përgjithshëm¹

Opinion i pamodifikuar

Pasqyrat Financiare Vjetore të Doganës së Kosovës për vitin 2019, paraqesin një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale.

Më gjerësisht, shih kapitullin 1 të këtij raporti.

---

¹ Shtojca I, shpjegon llojet e opinioneve, sipas SNISA-ve.

Fushëveprimi dhe metodologjia e auditimit

Auditimi përfshinë ekzaminimin dhe vlerësimin e pasqyrave financiare dhe të dhënave të tjera financiare, me sa vijon:

- Nëse pasqyrat financiare japin një pamje të drejtë dhe të vërtetë të llogarive dhe çështjeve financiare për periudhën e auditimit;
- Nëse të dhënat financiare, sistemet dhe transaksionet janë në pajtim me ligjet dhe rregulloret në fuqi;
- Nëse funksionet e kontrollit dhe të auditimit të brendshëm janë të përshtatshme dhe efikase; dhe
- Nëse janë ndërmarrë veprimet e duhura për zbatimin e rekomandimeve të auditimit.

Auditimi është bazuar në vlerësimin e rrezikut. Ne kemi analizuar veprimtarinë e Doganës së Kosovës, nivelin e mbështetjes në kontrollet menaxheriale për të përcaktuar nivelin e testeve të hollësishme, që janë të nevojshme për të siguruar dëshmitë dhe që e mbështesin opinionin e Auditorit të Përgjithshëm (AP).

Procedurat kanë përfshirë rishikimin e kontrolleve të brendshme, të sistemeve të kontabilitetit, teste të ndërlidhura substanciale, si dhe aranzhimet e ndërlidhura të qeverisjes deri në masën që i kemi konsideruar të nevojshme për kryerjen efektive të auditimit. Gjetjet e auditimit nuk duhet të konsiderohen si një pasqyrë gjithëpërfshirëse e dobësive që mund të ekzistojnë apo e të gjitha përmirësimeve që mund të bëhen në sistemet dhe procedurat që janë aplikuar.

Kapitujt në vijim ofrojnë përshkrim të detajuar të gjetjeve dhe rekomandimeve në çdo fushë të audituar.

1 Opinioni i auditimit për Pasqyrat Financiare Vjetore

Ne kemi kryer auditimin e PFV-ve të Doganës së Kosovës për vitin e përfunduar me 31 dhjetor 2019, në përputhje me Ligjin e ZKA-se dhe Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Ekzaminimet e auditimit janë kryer për të mundësuar dhënien e opinionit për PFV, të cilat përfshijnë pasqyrën e pranimeve dhe të pagesave në para të gatshme dhe pasqyrën e ekzekutimit të buxhetit, të shpalosura në detaje.

1. Opinion i pamodifikuar

Sipas opinionit tonë, Pasqyrat Financiare Vjetore të Doganës së Kosovës për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2019, prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik, sipas kontabilitetit të bazuar në para të gatshme.

Baza për opinion

Auditimi është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Sipas këtyre standardeve, përgjegjësitë tona janë përshkruar më poshtë tek pjesa 'Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare'. Në përputhje me SNISA-t 10 dhe 30, si dhe kërkesat e tjera relevante për auditimin e PFV-ve të organizatave buxhetore, ZKA është e pavarur nga Dogana e Kosovës. Besojmë se dëshmitë e auditimit që kemi marrë janë të mjaftueshme dhe të duhura për sigurimin e bazës për opinionin.

Përgjegjësia e menaxhmentit për PFV-të

Drejtori i përgjithshëm i Doganës së Kosovës (DK) është përgjegjës për përgatitjen dhe prezantimin e drejtë të Pasqyrave Financiare sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik - Raportimi Financiar bazuar në Kontabilitetin e Parasë së Gatshme. Po ashtu, menaxhmenti është përgjegjës edhe për vendosjen e kontrolleve të brendshme, të cilat i përcakton si të nevojshme për të mundësuar përgatitjen e Pasqyrave Financiare, pa keq deklarime materiale të shkaktuara, qoftë nga mashtrimi apo gabimi. Kjo përfshinë përmbushjen e kërkesave që burojnë nga Ligji nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë (me plotësime dhe ndryshime) dhe Rregullorja nr. 01/2017 për Raportim Vjetor Financiar nga Organizata Buxhetore.

Drejtori i përgjithshëm i DK-së është përgjegjës për të siguruar mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Doganës së Kosovës.

Përgjegjësia e Auditorit të Përgjithshëm për auditimin e PFV-ve

Përgjegjësia jonë është që të shprehim një opinion për PFV-të në bazë të auditimit të kryer, në përputhje me SNISA-t. Këto standarde kërkojnë që të marrim siguri të arsyeshme se pasqyrat financiare nuk përmbajnë keq deklarime materiale.

Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë i sigurisë, por nuk garanton se një auditim i kryer në pajtim me SNISA-t do të zbulojë çdo keq-deklarim material që mund të ekzistojë. Keq deklarimet mund të rezultojnë nga mashtrimi ose gabimi dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose së bashku, mund të ndikojnë në vendimet e marra mbi bazën e këtyre PFV-ve.

Auditimi përfshinë kryerjen e procedurave për të marrë dëshmi në lidhje me informatat financiare dhe shpalosjet në PFV. Procedurat e zgjedhura varen nga gjykimi i auditorit, duke përfshirë edhe vlerësimin e rreziqeve nga keqdeklarimet materiale në PFV, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit. Gjatë vlerësimit të rrezikut, auditori merr në konsideratë kontrollin e brendshëm që është relevant në përgatitjen e pasqyrave financiare nga entiteti, në mënyrë që të dizajnojë procedura të auditimit që janë të përshtatshme për rrethanat e entitetit, por jo për qëllim të shprehjes së opinionit mbi efektivitetin e kontrolleve të brendshme të entitetit.

Auditimi përfshinë edhe vlerësimin e përshtatshmërisë së politikave kontabël të përdorura, arsyeshmërinë e përlogaritjeve kontabël të bëra nga menaxhmenti, si dhe vlerësimin e prezantimit të pasqyrave financiare.

Ne komunikojmë me menaxhmentin e entitetit të audituar në lidhje me fushëveprimin, kohën e planifikuar të auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, përfshirë ndonjë mangësi të rëndësishme në kontrollin e brendshëm që ne e identifikojmë gjatë auditimit.

Raporti i auditimit publikohet në webfaqen e ZKA-së, me përjashtim të informacioneve që klasifikohen si senzitive apo për shkak të ndalesave të tjera ligjore e administrative, në pajtim me legjislacionin në fuqi.

2 Menaxhimi financiar dhe kontrolli

Puna jonë lidhur me Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin (MFK) pasqyron aktivitetet e detajuara të auditimit për sistemet e të hyrave dhe shpenzimeve në organizatat buxhetore. Në mënyrë të veçantë, kemi trajtuar menaxhimin e buxhetit, prokurimin, burimet njerëzore dhe pasuritë e detyrimet si dhe funksionin e auditimit të brendshëm.

Konkluzioni për menaxhimin financiar dhe kontrollin

DK në vazhdimësi ka treguar gatishmëri në përmirësimin e menaxhimit financiar dhe kontrollit me qëllim të arritjes së objektivave të përcaktuara. Rezultatet tona të auditimit kanë nxjerrë në pah se DK ka vendosur kontrolle adekuatë në shumicën e aktiviteteve operative dhe financiare.

Kontrollet mbi menaxhimin e përgjithshëm të procesit buxhetor, marrë si tërësi, janë të mira. DK ka arritur të realizoj rreth 88% buxhetin final për vitin 2019.

Megjithatë, kontrollet në kategorinë e llogarive të arkëtueshme (borxheve) duhet të përmirësohen, ndërsa kontrollet në fushën e menaxhimit të shpenzimeve janë funksionale dhe zbatohen në mënyrë efektive.

Më tutje, performanca e menaxhimit të të hyrave, këtë vit është përmirësuar edhe më tej në raport me vitet tjera. Megjithatë, në aspektin e pajtueshmërisë me legjislacionin, auditimi ynë ka shpalosë ekzistencën e disa dobësive të cilat përfshinë kryesisht menaxhimin e personelit, të hyrat, llogaritë e arkëtueshme dhe obligimet e pa paguara.

Ne duhet të theksojmë që Njësia e Auditimit të Brendshëm (NJAB) në vazhdimësi tregon një cilësi të mirë të punës përmes së cilës jep vlerësime të qëndrueshme lidhur me funksionimin e kontrolleve në organizatë. Në këtë aspekt, përfitimi nga puna e auditimit të brendshëm duhet të merret në konsideratë nga menaxhmenti i DK-së për përmirësimin e fushave me mangësi të theksuara.

2.1 Planifikimi dhe realizimi i buxhetit

Ne i kemi shqyrtuar burimet e fondeve buxhetore dhe shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike. Kjo është paraqitur në tabelat e mëposhtme:

Tabela 1. Burimet e fondeve buxhetore (në €)

Përshkrimi	Buxheti Fillestar	Buxheti Final ²	2019 Realizimi	% e realizimit 2019	2018 Realizimi	2017 Realizimi
Burimet e Fondeve:	11,681,830	10,388,156	9,132,805	88%	8,757,325	8,490,434
Granti i Qeverisë - Buxheti	10,681,830	9,888,156	8,883,723	90%	8,757,325	8,490,434
Të hyrat e njëhershme nga AKP	1,000,000	500,000	249,082	50%	0	0

Buxheti final në raport me buxhetin fillestar ishte zvogëluar për 1,293,674€. Me Vendim të Qeverisë nr. 02/113 të datës 05.11.2019 buxheti fillestar ishte shkurtuar për 631,000€, dhe me Vendim nr. 03/115 të datës 17.12.2019 për 662,674€.

Në vitin 2019, DK ka shpenzuar rreth 88% të buxhetit final ose 9,132,805€, me një rënie prej 5% krahasuar me vitin 2018.

Tabela 2. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2019 Realizimi	% e Realizimit 2019	2018 Realizimi	2017 Realizimi
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike:	11,681,830	10,388,156	9,132,805	88 %	8,757,325	8,490,434
Paga dhe Mëditje	6,283,593	6,220,014	6,206,248	99.8%	6,152,323	5,654,921
Mallrat dhe Shërbimet	2,754,862	2,316,862	2,011,941	86.8%	1,821,889	1,924,564
Shërbimet komunale	193,375	147,375	109,088	74%	102,579	107,510
Investimet Kapitale	2,450,000	1,703,905	805,528	47.2%	680,534	803,439

² Buxheti Final – buxheti i aprovuar nga Kuvendi i përshtatur më pas nga Ministria e Financave

Shpjegimet rreth ndryshimeve në kategoritë buxhetore:

Buxheti final për paga dhe mëditje ishte 6,220,014€ përderisa ai fillestar 6,283,593€. Buxheti final krahasuar me buxhetin fillestar është zvogëluar për 63,579€. Ky zvogëlim i buxhetit ka ndodhë si rezultat i mos rekrutimit të stafit sipas planit për rekrutim dhe mos plotësimi i të gjitha pozitave të parapara me strukturë organizative të DK-së.

Buxheti final për mallra dhe shërbime ishte 2,316,862€, ndërsa ai fillestar 2,754,862€. Realizimi vjetor i buxhetit në këtë kategori ishte 2,011,941€. Buxheti final krahasuar me buxhetin fillestar është zvogëluar për 438,000€. Buxheti final është zvogëluar në bazë të shkresës dhe kërkesës nga Ministri i Financave dhe Qeveria, për kursime buxhetore.

Buxheti final për shpenzime komunale ishte në vlerë prej 147,375€, përderisa ai fillestar ishte 193,375€, realizimi ishte 109,088€. Buxheti final krahasuar me buxhetin fillestar është zvogëluar për 46,000€, buxheti final është më i ulët në bazë të shkresës dhe kërkesës nga Ministri i Financave dhe Qeveria për kursime buxhetore.

Buxheti final për investimet kapitale ishte 1,703,905€, ndërsa ai fillestar ishte 2,450,000€, realizimi ishte 805,528€. Buxheti final krahasuar me buxhetin fillestar është zvogëluar për 746,095€. Prej tyre 500,000€ janë zvogëluar prej të hyrave njëhershme nga AKP dhe 246,095€ nga buxheti. Buxheti për projektet kapitale ka pësuar shkurtime sipas kërkesave të Qeverisë për kursime, ku në muajin nëntor ka pasur zvogëlim në shumën totale 1,865,000,€ ndërsa në muajin dhjetor sipas raportit të MF-së të datës 30.12.2019, buxheti është zvogëluar nga ai i aprovuar në fillim të vitit dhe për këtë kategori ekonomike buxheti final në fund të vitit 2019 është 1,703,905€.

2.1.1 Të hyrat

Dogana e Kosovës (DK) në përgjithësi ka një sistem funksional në menaxhimin e të hyrave. Të hyrat doganore të planifikuara nga Qeveria e Kosovës për vitin 2019 ishin 1,234,000,000€, ndërsa shuma e tyre neto e realizuar ishte 1,177,799,215€ (të hyrat bruto 1,179,586,031€ – 1,786,817€ kthimet). Shprehur në përqindje, të hyrat ishin realizuar rreth 95.5% të kuotës së planifikuar.

Tabela 3. Të hyrat(në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2019 Pranimet	% e Pranimeve 2019	2018 Pranimet	2017 Pranimet
Të hyrat bruto	1,234,000,000	1,234,000,000	1,179,586,032	95.5%	1,135,015,816	1,121,097,109
Kthimet	(4,900,000)	(4,900,000)	(1,786,817)	36.5%	(4,231,318)	(9,144,094)
Të hyrat neto	1,229,100,000	1,229,100,000	1,177,799,215	95.8%	1,130,784,498	1,111,953,015

DK në vitin 2019, kishte realizuar të hyra bruto prej 1,179,586,032€, që në krahasim me vitin 2018, të hyrat në total kishin shënuar rritje për 44,570,215€ apo 4%. Të hyrat në kufi nga tatimi në vlerën e shtuar (TVSH) ishin 606,406,726€ me një rritje për 20,518,002€ apo 3.5% në krahasim me vitin 2018. Të hyrat nga akciza në kufi ishin 430,799,977€ apo për 27,327,656€ respektivisht me një rritje

6.7% në krahasim me vitin 2018. Të hyrat e mbledhura nga taksa doganore ishin 130,325,418€, gjegjësisht për 6,577,494€ apo 5.3% më shumë në krahasim me vitin 2018.

Ndërsa, sa i përket të hyrave tjera si akciza e brendshme (lojëra të fatit), të hyrat pas zhdoganimit dhe të hyrat tjera ishin 12,053,911€, ku vërehet një rënie për 9,852,937€ apo 45% në krahasim me vitin 2018. Sipas sektorit të lojërave të fatit, zvogëlimi i të hyrave kishte ndodhur për shkak së me datën 15.04.2019 kishte hyre në fuqi Ligji nr. 06/L-155 për Ndalimin e Lojërave të Fatit.

Tabela 4. Të hyrat e realizuara dhe kthimet sipas kodeve ekonomike në tri vitet e fundit (në €)

Përshkrimi	2019 Pranimet	2018 Pranimet	2017 Pranimet
Akciza në kufi	430,799,977	403,472,321	419,968,063
Akciza e brendshme	4,696,218	15,430,848	12,311,278
Dogana në import	130,325,418	123,747,924	125,992,685
Masat mbrojtëse Antidamping	3,206,985	1,976,199	330,197
TVSH në kufi - Dogana	606,406,726	585,888,724	557,775,781
Taksa Tjera	615,256	483,324	516,693
Kundërvajtjet doganore	940,820	1,000,812	1,095,533
Te hyrat nga Gjykatat	57,784	233,273	210,772
Të hyrat nga shitja e mallrave	176,266	408,175	269,983
Banderollat	369,333	357,264	359,736
Pranimet nga tarifat për vendimet gjyqësore/përmbartimore	97,794	-	-
Të hyrat pas zhdoganimit	1,893,455	2,016,952	2,266,388
Totali i pranimeve bruto:	1,179,586,032	1,135,015,816	1,121,097,109
Kthimi i TVSH-së	-	(472,404)	(1,027,722)
Kthimi i akcizës	(283,525)	(3,410,461)	(7,590,977)
Kthimi i taksës doganore	(395,975)	(207,704)	(281,883)
Kthimi i TVSH-së - Dogana	(818,271)	-	-
Kthimi i taksave tjera doganore	(289,046)	(140,749)	(243,512)
Gjithsej shuma e kthimeve:	(1,786,817)	(4,231,318)	(9,144,094)
Totali i pranimeve neto (bruto - kthimet):	1,177,799,215	1,130,784,498	1,111,953,015

Ne kemi analizuar menaxhimin e procesit të të hyrave me rastin e importimit të mallrave dhe përcaktimit të vlerës doganore. Vlera doganore i referohet vlerës së mallrave të importuara dhe përdoret për të llogaritur detyrimet doganore të importit dhe tatimet. Shumica e importeve vlerësohen në bazë të "vlerës së transaksionit" (çmimi i faturës/kontratës), apo çmimi i paguar ose që duhet paguar për mallrat me disa përshtatje të caktuara. Megjithatë, në qoftë se nuk është e mundur të përdoret vlera e transaksionit/faturës, janë pesë metoda tjera të vlerësimit të cilat mund të përdoren sipas radhës. Ne testuam:

Të hyrat nga tatimi në vlerën e shtuar – TVSh. Në këtë kategori të të hyrave, kemi ekzaminuar 100 mostra në vlerë prej 8,970,040 €, në të cilat kemi aplikuar teste substanciale si dhe 8 mostra për teste të pajtueshmërisë.

Të hyrat nga Akciza - Në këtë kategori të të hyrave, kemi ekzaminuar 100 mostra në vlerë prej 31,813,157€, në të cilat kemi aplikuar teste substanciale si dhe 9 mostra për teste të pajtueshmërisë.

Të hyrat nga Dogana - Në këtë kategori të të hyrave, kemi ekzaminuar 67 mostra në vlerë prej 1,036,186€, në të cilat kemi aplikuar teste substanciale si dhe 6 mostra për teste të pajtueshmërisë.

Të hyrat tjera - Në këtë kategori të të hyrave kemi ekzaminuar 6 mostra në vlerë prej 702,673€, në të cilat kemi aplikuar teste substanciale si dhe 5 mostra teste të pajtueshmërisë.

Nga ekzaminimet tona, ne kemi identifikuar:

Çështja C1 – Mangësi në kalkulimin e bazës doganore dhe mos aplikimi i çmimeve uniforme, me rastin e rivlerësimit të mallrave për qëllime tatimore

Gjetja

Sipas nenit 69, pika 1 të UA nr.11/2009 për implementimin e kodit doganor dhe të akcizave, në aplikimin e nenit 34.2 (a) të Kodit (vlera e transaksionit të mallrave identike), vlera doganore duhet të përcaktohet duke u referuar te vlera e transaksionit të mallrave identike në shitje në të njëjtin nivel komercial dhe në sasi të njëjtë sikurse mallrat që janë duke u vlerësuar. Kur nuk është e mundur të gjendet shitja e tillë, vlera e transaksionit për mallrat identike të shitura në nivel të ndryshëm komercial dhe/ose në sasi të ndryshme të përshtatur për të marrë parasysh nivelet e ndryshme komercial dhe/ose në sasi të ndryshme, shfrytëzohet me kusht që përshtatjet e tilla të mund të bëhen mbi bazat e dëshmisë së provuar, e cila pa dyshim krijon arsyeshmërinë dhe saktësinë e përshtatjes, qoftë nëse kjo shpie në rritje apo zvogëlim të vlerës.

Zyrtarët doganorë nuk kishin marrë parasysh këtë kërkesë të udhëzimit me rastin e përcaktimit të vlerës doganore të mallit të importuar në një rast, tek importi i artikullit përshkrimi fatural "*laidies briefs onyildiz*". të importuar me terma të njëjta (biznesi, vendi origjinës, vendi eksportues, përshkrimi fatural dhe kushtet e dërgesës të njëjta), në periudha të ndryshme kohore, nuk janë rivlerësuar edhe pse çmimi i faturuar i artikujve të njëjtë ka qenë i ndryshëm, detajet për secilin rast janë përshkruar në vazhdim:

Dokumentin Unik Doganor (DUD) me numër 2020-63359, data 08.10.2019, emërtimi nr.11 përshkrimi fatural i artikullit "*laidies briefs onyildiz*" ishte faturuar me çmim prej 0.25 cent për copë, gjithsej vlera 2,790€ (për 11,160 copë x 0.25cent). Ky çmim nuk ishte pranuar nga dogana dhe artikulli është rivlerësuar me çmim prej 0.50 cent për copë dhe vlera e artikullit që ishte ngarkuar me taksa doganore, duke ja shtuar edhe shpenzimet e transportit ishte 5,673€.

DUD-i me numër 2020-69652, i datës 04.11.2019 "emërtimi nr. 7 përshkrimi fatural i artikulli "*laidies briefs onyildiz*" ishte faturuar dhe pranuar vlera e transaksionit/faturës prej 4,464€ apo 0.40cent për 11,160 copë, edhe pse çmimi i artikujve është i ndryshëm nuk i është nënshtruar rivlerësimit.

Sikur ti nënshtrohej rivlerësimit atëherë vlera apo baza për doganim do të ishte 5,580€ (11,160 copë çmimi 0.50 cent për copë) duke e ngarkuar edhe me 93€ për shpenzime të transportit baza për doganim do të ishte 5,673€ dhe efekti në taksa doganore do të rritej për 306€.

Më tej, pas analizimit të deklaratave vërehet se ka përshkrime jo të sakta tregtare dhe mos harmonizime apo deklarime të ndryshme të mallit në deklaratën doganore për përshkrimin e njëjtë të mallit sipas faturave të bashkangjitura në deklaratë.

Kjo kishte ndodhur për shkak të volumit të madh të rasteve të cilat i trajton një zyrtarë doganor dhe pamundësisë për të vlerësuar deklaratat doganore në pajtim me kërkesat e kodit doganor.

Ndikimi Mangësitë në kalkulimin e bazës doganore dhe mos aplikimi i çmimeve uniforme me rastin e rivlerësimit të bazës doganore, rezultojnë në trajtim jo korrekt dhe jo të barabartë të bizneseve si dhe shmangie në të hyra.

Rekomandimi C1 Drejtori i Përgjithshëm duhet të sigurojë se janë ndërmarrë të gjitha veprimet e duhura për të mundësuar një proces korrekt të vlerësimit të deklaratave doganore, përshkrimi tregtar dhe të ketë harmonizimin e dokumenteve me gjendjen faktike/faturën si dhe trajtim të barabartë të bizneseve.

2.1.2 Pagat dhe mëditjet

Buxheti final për Pagat dhe mëditje ishte 6,220,014€. Numri i planifikuar i të punësuarve sipas buxhetit ishte 642, ndërsa në fund të vitit numri i tyre ishte 569. Gjatë vitit 2019 nuk kishte të punësuar të rinj. Ne gjithashtu kemi bërë krahasime të shpenzimeve ndërmjet sistemit informativ financiar të Kosovës (SIMFK) dhe shënimeve të payrollit, dhe nuk kemi hasur në ndonjë mosbarazim sa i përket regjistrimit dhe raportimit të shpenzimeve. Shpenzimet e pagave në vitin 2019 janë rritur në raport me vitin 2018 për 53,930€, kjo rritje vjen për shkak se nga muaji shkurt ka filluar pagesa e përvojës së punës për stafin doganor, dhe rritjet e shkaktuara nga lëvizjet e stafit me rastin e gradimeve gjatë viti 2019.

Në fushën e pagave, ne kemi testuar pesë (5) mostra për teste substanciale në vlerë 5,881€, si dhe (5) mostra për teste të pajtueshmërisë.

Testimet tona kanë venë në pah mangësitë në vijim:

Çështja B1 – Mos azhurnimi i kontratave të punës konform Udhëzimit Administrativ Nr. 36/2016

Gjetja Udhëzimi administrativ Nr.36/2016 për pagat, shtesat dhe shpërblimet e zbatueshme në Doganën e Kosovës i cili ka hyrë në fuqi me datën 01.01.2017 përcakton pagën bazë, shtesat, shpërblimet dhe kompensimet tjera të parapara për oficerët doganorë.

Ne, gjatë auditimit të pesë mostrave të testuara, kemi vërejtur se kontratat e punës së oficerëve doganorë, nuk janë azhurnuar sipas gradave të përcaktuara me udhëzimin përkatës. Në kontrata nuk ishte specifikuar: pozita e punës, grada, lartësia e pagës, dhe përshkrimi i përgjithshëm i detyrave të punës

Ndikimi Mos azhurnimi i kontratave të punës konform udhëzimit në fuqi mund të rezultojë me cenimin e të drejtave dhe detyrimeve të zyrtarëve doganorë dhe rritë rrezikun e aplikimit të parregullt të gradave zyrtare dhe koeficientëve të pagave.

Rekomandimi B1 Drejtori i Përgjithshëm duhet të sigurojë se janë ndërmarrë të gjitha veprimet e nevojshme që kontratat e punës të zyrtarëve doganorë të azhurnohen në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Çështja B2 - Numër i lartë i pozitave të paplotësuar

Gjetja Bazuar në numrin e aprovuar të stafit për Doganën e Kosovës prej 642 konform Ligjit të Buxhetit të Republikës së Kosovës për vitin 2019, DK-ja kishte hartuar planin e shpërndarjes së stafit konform Udhëzimit Administrativ Nr.39/2017 për Strukturën Organizative të Doganës së Kosovës.

Aktualisht DK ka të plotësuar 569 pozita, ndërsa 73 pozita të tjera kanë mbetur të lira, 23 prej tyre pozita menaxheriale sipas planit të shpërndarjes së stafit për plotësimin e Strukturës organizative të DK-së.

Procesi i rekrutimit në DK për pozitën doganore zhvillohet nga lartë poshtë, pasi që në këtë mënyrë mund të identifikohen vendet e lira me rastin e avancimeve të mundshme pas përfundimit të një procesi rekrutues. Prandaj, bazuar në planin për avancimin e stafit, gjatë vitit 2019 është vazhduar procesi i plotësimit të pozitave të lira përmes procesit të konkurseve të brendshme. Me datën 15.10.2019, janë shpallur katër (4) konkurse të brendshme për plotësimin e njëzetë (20) pozitave menaxheriale të lira, prej të cilave pesë (5) janë pozita Udhëheqës Departamenti me gradën OD5, ndërsa pesëmbëdhjetë (15) të tjera janë për pozitën Udhëheqës Sektori me gradën OD4, procese këto të cilat janë në zhvillim e sipër.

Sipas zyrtarëve përgjegjës në DK, me rastin e përfundimit të këtyre konkurseve të brendshme dhe plotësimit të pozitive vakante si rezultat i zhvillimit të këtyre proceseve avancuese, njëkohësisht do të bëhet plotësimi i pozitive të lira menaxheriale, me staf të cilët do të rezultojnë si kandidat më të suksesshëm në këto procese avancuese.

Kjo situatë ishte për shkak të anulimit të disa konkurseve në vitin e kaluar dhe mos përfundimit të zhvillimit të proceseve rekrutuese në vitin 2019 për plotësimin e pozitive të lira menaxheriale.

Ndikimi Mos plotësimi apo vonesat në mbulimin e pozitive të caktuara me kandidatë përkatës, mund të ndikojnë negativisht në zhvillimin e aktiviteteve operacionale dhe arritjen e objektivave të përcaktuara të Doganës.

Rekomandimi B2 Drejtori i Përgjithshëm duhet të siguroj plotësimin e pozitive menaxhuese me rekrutime të rregullta, në mënyrë që menaxhimi të jetë më efikas dhe struktura organizative të kompletohet.

2.1.3 Mallrat dhe shërbimet

Buxheti final për mallra dhe shërbime në vitin 2019 ishte 2,316,862€ mallra dhe shërbime prej tyre ishin shpenzuar 2,011,941€. Ato kanë të bëjnë kryesisht me tiketat siguruese (Banderolat), bllobat, karburant për vetura zyrtare, sigurimi i ndërtesave tjera dhe qiraja për ndërtesa.

Kemi testuar shtatë (7) mostra për teste substanciale në vlerë 148,058€ si dhe gjashtë (6) mostra për teste të pajtueshmërisë. Pas ekzaminimeve tona audituese, ne nuk kemi identifikuar asgjë për ta raportuar.

2.1.4 Investimet kapitale

Buxheti final për investime kapitale ishte 1,703,905€, prej të cilave në 2019 ishin shpenzuar 805,528€. Ato kanë të bëjnë me furnizim me automjete për nevoja të doganës, furnizimi i laboratorit me pajisje analizuese, furnizim me harduer dhe pajisje tjera të TI-së.

Kemi testuar pesë (5) mostra për teste substanciale në vlerë 657,088€, si dhe pesë (5) mostra për teste të pajtueshmërisë.

Me rastin e ekzaminimeve tona, ne nuk kemi gjetur ndonjë parregullsi për t'u raportuar.

2.2 Pasuritë kapitale dhe jokapitale

Vlera e paraqitur në PFV e pasurive kapitale jo financiare mbi 1000€ është 3,888,800€, pasurive jo financiare jo kapitale 362,320€, si dhe e stoqeve 180,682€.

Kemi testuar nëntë (9) mostra për teste substanciale në vlerë 677,289€, pesë (5) mostra për pasuritë jo financiare nën 1000€ në vlerë prej 979€ si dhe për stoqe kemi testuar 5 mostra në vlerë prej 8,809€. Ne kemi rishikuar edhe procesin e regjistrimit të pasurive, mënyra e mbajtjes së evidencave dhe të raportimit, dhe procesi i inventarizimit nëse është kryer në pajtueshmëri me kërkesat e Rregullores MF-nr.02/2013, për menaxhimin e pasurisë jo financiare të organizatave buxhetore. Testet tona në këtë kategori, kanë rezultuar me konkluzionin se menaxhimi dhe raportimi i pasurive është bërë në pajtueshmëri me legjislacioni përkatës.

2.3 Të arkëtueshmet

DK në PFV e vitit 2019 ka shpalosur llogari të arkëtueshme në vlerë prej 46,415,437€. Kjo vlerë përbëhet: 44,136,442€ borxhe nga pagesat tjera (kamatë vonesa në rastet e subjekteve të lojërave të fatit, rasteve nga kontrollat pas importuese, taksave të akcizave etj.), borxhi nga deklarata kredituese 1,573,137€, dhe borxhi nga deklarata doganore është 705,858€.

Për qëllime të testimeve substanciale, janë analizuar 11 mostra në vlerë totale prej 1,144,812€ dhe për qëllime të pajtueshmërisë 5 mostra.

Rezultatet e testimit tonë kanë rezultuar me:

Çështja A1 - Rritja e vazhdueshme e llogarive të arkëtueshme

Gjetja DK nuk kishte menaxhim efektiv në mbledhjen e të arkëtueshmeve pasi që rritja e tyre bëhet në mënyrë të vazhdueshme. Vlera e llogarive të arkëtueshme në fund të vitit ishte 46,415,437€. Krahasuar me vitin paraprak, llogaritë e arkëtueshme janë rritur për 2,662,573€.

Përkundër përpjekjeve të DK për mbledhjen e borxheve të krijuara gjatë vitit dhe atyre të mëhershme, përcjelljes së lëndëve në procedurë përmbarimore dhe gjykatë, vlera e tyre edhe më tej vazhdon të jetë e lartë dhe kjo çështje po vazhdon të mbetet sfidë për DK.

Kjo ka ndodhur për shkak se disa nga bizneset kishin kontestuar obligimet e tyre, duke paditur DK për ngarkesë të padrejtë. Andaj kjo ka shpie në pamundësinë e ekzekutimit të borxheve përmes përmbarimit, pasi ligjërisht këto konteste duhet të zgjedhën nga gjykata. Duke qenë se trajtimi përmes procedurave gjyqësore kërkon kohë, DK nuk ka ndikim në përsheptimin e procedurave.

Po ashtu, një ndër rritjet e borxheve ndër vite kishte të bënte me një subjekt që nga viti 2012, ku vlera e borxhit në vitin 2019 ka arritur në vlerën 1,445,893€. Ky rast gjendet në shqyrtim në Gjykatën Themelore në Prishtinë.

Më tej, janë pagesat e aktvendimeve me këste të deleguara nga kontrollat pas importuese, të cilat subjektet janë duke i paguar në këste sipas afateve të përcaktuara në aktvendime, rastet e borxheve të vjetra të aktvendimeve të lëshuar me këste nga ana e Gjykatave Themelore, si dhe kamatë vonesat e rasteve të subjekteve të lojërave të fatit.

Ndikimi Mos efikasiteti në inkasimin e borxheve të mbetura mund të ndikoj negativisht ne subjektet tjera që t'i paguajnë obligimet e tyre me kohë, ndërsa vjetërsia e tyre e vështirëson apo pamundëson inkasimin.

Rekomandimi A1 Drejtori i Përgjithshëm duhet të siguroj që po shqyrtohen në mënyrë aktive të gjitha opsionet e mundshme, të monitorohet në mënyrë me efikase procesi i menaxhimit të llogarive të arkëtueshme që mos të lejohet rritja e mëtejshme si dhe të ndërmerren veprime shtesë me qëllim të rritjes së efikasitetit në mbledhjen e të arkëtueshmeve.

2.4 Detyrimet

2.4.1 Detyrimet e papaguara

Pasqyra e detyrimeve të papaguara ndaj furnitorëve në fund të vitit 2019 ishte 28,470€. Këto detyrime janë bartur për t'u paguar në vitin 2020.

Ne testuam 7 mostra për qëllime substanciale, fatura të obligimeve të prezantuar në PFV si dhe librin e furnitorëve për dy mujorin e vitit 2019.

Vlen të theksohet se obligimi për lëndën në shumën prej 28,325€ ndërlidhet me vendimin e gjykatës i cili është pranuar në DK pas mbylljes së buxhetit dhe ka mbetur si obligim i paguar.

Ne kemi testuar edhe raportet mujore të obligimeve që DK i kishte raportuar në Ministrinë e Financave (MF), dhe kemi identifikuar:

Çështja A2 - Mos raportimi i obligimeve të papaguara

Gjetja Sipas Rregullës financiare nr. 02/2013 të Ministrisë së Financave për raportimin e obligimeve të papaguara të OB-ve, neni 5 pika 3 thekson se "Raporti mujor i obligimeve të papaguara", duhet të përfshijë gjendjen e obligimeve të periudhës raportuese, përfshirë këtu të gjitha obligimet, pa marrë parasysh se në cilën periudhë kanë ndodhur".

Në PFV-të e vitit 2019 janë prezantuar obligime në vlerë 28,470€. Gjatë testimit të tyre ne identifikuam se obligimet e papaguara nuk janë raportuar në MF për muajin dhjetor 2019.

DK ka bërë raportim të rregullt dhe të plotë në baza mujore për 11 muaj, me përjashtim të muajit dhjetor 2019. Shkaku i mos raportimit të obligimeve në MF për muajin dhjetor 2019 ka ardhur si pasojë e mbi ngarkesës së stafit.

Ndikimi Mos raportimi i obligimeve mujore, paraqet pasqyrim jo të drejtë të obligimeve si dhe mundësinë e hapjes së kontesteve gjyqësore, të cilat e dëmtojnë edhe kredibilitetin e institucionit.

Rekomandimi A2 Drejtori i Përgjithshëm duhet të vendos kontrolle të shtuara dhe të rrisë masat e përgjegjësisë ndaj zyrtarëve financiar që obligimet që ato të raportohen me kohë, në mënyrë të plotë dhe brenda afateve të përcaktuara ligjore.

2.4.2 Detyrimet kontingjente

Detyrimet kontingjente të prezantuara në pasqyrat financiare të Doganës së Kosovës për vitin 2019 janë 5,409,832€. Nga 1 shtatori 2019, Sektori i përfaqësimeve në bazë të marrëveshjes së bashkëpunimit me mes Avokaturës Shtetërore dhe DK, përfaqëson të gjitha kontestet gjyqësore të DK-së. Gjithashtu, përgatit përgjigje në padi dhe parashtron mjete juridike sipas udhëzimeve juridike të aktgjyqimeve të gjykatave. Ky sektorë për vitin 2019 ka dorëzuar 351 lëndë në Ministrinë e Drejtësisë, ka pranuar nga gjykata 401 ftesa, si dhe nga gjykata ka pranuar 569 vendime gjyqësore.

Ne kemi testuar pesë mostra në vlerë 2,822,978€. Si rezultat i ekzaminimeve/testimeve, nuk kemi identifikuar ndonjë mangësi rreth menaxhimit të këtyre detyrimeve.

2.4.3 Detyrimet kontraktuese

Bazuar në informatat e ofruara nga DK, detyrimet kontraktuese në fund të vitit 2019 ishin 1,907,485€

2.5 Funksioni i auditimit të brendshëm

Njësia e Auditimit të Brendshëm (NJAB) operon me dy anëtarë të stafit - Drejtori i NJAB dhe një auditor. Për të kryer një auditim efektiv nevojitet një program gjithëpërfshirës të punës i cili reflekton rreziqet financiare dhe rreziqet tjera të Doganës së Kosovës. Njësia e Auditimit të Brendshëm (NJAB) kishte përgatitur planin vjetor ku kishte planifikuar tetë (8) auditime. Të gjitha auditimet e planifikuara janë realizuar gjatë vitit 2019. NJAB ka mbuluar kryesisht periudhën 2019 dhe raportet kishin rezultuar me gjithsej 34 rekomandime, prej të cilave 20 rekomandime janë zbatuar përderisa 14 janë në proces (sipas raportit vjetor të NJAB-së).

Përmes këtyre raporteve NJAB i kishte ofruar informata menaxhmentit se sa efektive janë kontrollet e brendshme dhe funksionimi i tyre. Qasja e auditimit të brendshëm ishte e bazuar në rreziqet e veprimtarisë së Doganës.

Komiteti i Auditimit është i themeluar në kuadër të Ministrisë së Financave dhe mbulon të gjitha agjencitë e saj, përfshirë edhe DK. Komiteti i auditimit kishte mbajtur takime të rregullta dhe kishte shqyrtuar raportet e NJAB.

3 Progresi në zbatimin e rekomandimeve

Raporti ynë i auditimit për PFV-të e vitit 2018 të DK ka rezultuar me katër (4) rekomandime kryesore. DK kishte përgatitur një Plan Veprimi ku paraqitet mënyra se si do t'i zbatoj rekomandimet e dhëna.

DK ka dorëzuar Raportin e Progresit mbi zbatimin e rekomandimeve më 30 shtator 2019 sipas kërkesave të dala nga Rregullorja e Punës për zbatimin e auditimit dhe planeve të veprimit.

Menaxhmenti i DK-së ka ndërmarrë veprime për t'i adresuar çështjet e ngritura, megjithëse ende mbetet sfidë zbatimi i plotë i tyre.

Deri në fund të auditimit tonë për vitin 2019, një (1) rekomandim ishte zbatuar, një (1) rekomandim ishte zbatuar pjesërisht përderisa dy (2) nuk janë adresuar ende. Për një përshkrim më të plotë të rekomandimeve dhe mënyrën se si janë trajtuar ato, shihni më poshtë Tabelën e rekomandimeve.

Tabela 4 Përmbledhja e rekomandimeve të vitit paraprak dhe vitit 2019

N r.	Fusha e Auditimit	Rekomandimet e vitit 2018	Veprimet e ndërmarra	Statusi
1	Procesi i buxhetit	Drejtori i Përgjithshëm duhet të sigurojë kontrolle më efektive që sigurojnë planifikim dhe klasifikim adekuat të projekteve bazuar në standardet e kontabilitetit dhe planin kontabël të aprovuar nga Thesari-MF.	Si rezultat i ekzaminimit të bëra dhe procedurave analitike gjatë vitit 2019 nuk kemi identifikuar mangësi të tilla.	Rekomandim i zbatuar
2	Të hyrat	Drejtori i Përgjithshëm duhet të sigurojë se janë ndërmarrë veprime për të mundësuar një proces të drejtë të vlerësimit të detyrimeve doganore, unifikim të vlerës doganore si dhe trajtim të barabartë të importuesve.	Si rezultat i mostrave të ekzaminuara edhe këtë vit kemi identifikuar mangësi të në përcaktimin e vlerës doganore si baze për ngarkesë me taksa doganore.	Rekomandim pjesërisht i zbatuar - i Ref Çështja C-1.
3	Pagat dhe mëditjet	Drejtori i Përgjithshëm duhet të sigurojë se janë ndërmarrë të gjitha veprimet e nevojshme që kontratat e punës të oficerëve doganorë të azhurnohen në përputhje me udhëzimin në fuqi, duke marrë parasysh edhe implikimin e ligjit të ri të pagave.	Si rezultat i mostrave të ekzaminuara edhe këtë vit kemi identifikuar mangësi në procesin e azhurnimit të kontratave	Rekomandim i pa zbatuar - i përsëritur. Ref Çështja B-2.

4	Pagat dhe mëditjet	Drejtori i Përgjithshëm duhet të siguroj një proces më dinamik në plotësimin e pozitave menaxhuese me rekrutime të rregullta, në mënyrë që menaxhimi të jetë më efikas dhe struktura organizative të kompletohet.	Si rezultat i mostrave të ekzaminuara edhe këtë vit kemi identifikuar mangësi në procesin e mbulimit të pozitave menaxhuese me rekrutime të rregullta.	Rekomandim i pa zbatuar - i përsëritur Ref Çështja B-3.
N r.	Fusha e auditimit	Rekomandimet e vitit 2019		
1	Të hyrat	Drejtori i Përgjithshëm duhet të sigurojë se janë ndërmarrë të gjitha veprimet e duhura për të mundësuar një proces korrekt të vlerësimit të deklaratave doganore, përshkrimi tregtar dhe të ketë harmonizimin e dokumenteve me gjendjen faktike/faturën , unifikim të vlerës doganore si dhe trajtim të barabartë të bizneseve.		
2	Pagat dhe mëditjet	Drejtori i Përgjithshëm duhet të sigurojë se janë ndërmarrë të gjitha veprimet e nevojshme që kontratat e punës të oficerëve doganorë të azhurnohen në përputhje me legjislacionin në fuqi.		
3	Pagat dhe mëditjet	Drejtori i Përgjithshëm duhet të siguroj plotësimin e pozitave menaxhuese me rekrutime të rregullta, në mënyrë që menaxhimi të jetë më efikas dhe struktura organizative të kompletohet.		
4	Llogaritë e arkëtueshme	Drejtori i Përgjithshëm duhet të siguroj që po shqyrtohen në mënyrë aktive të gjitha opsionet e mundshme, të monitorohet në mënyrë me efikase procesi i menaxhimit të llogarive të arkëtueshme, që mos të lejohet rritja e mëtutjeshme, si dhe të ndërmirren veprime shtesë me qëllim të rritjes së efikasitetit në mbledhjen e të arkëtueshmeve.		
5	Detyrimet e pa paguara	Drejtori i Përgjithshëm duhet të sigurojë kontrolle në obligime që ato të jenë raportuar në mënyrë të plotë duke përfshirë të gjitha obligimet sipas kërkesave ligjore.		

Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA-ja

(e shkëputur nga ISSAI 200)

Forma e opinionit

147. Auditori duhet të japë një **opinion të pamodifikuar** nëse arrin në përfundimin se Pasqyrat Financiare janë përgatitur në të gjitha aspektet materiale, në pajtim me kornizën e zbatueshme financiare.

Nëse auditori, bazuar mbi dëshmitë e marra të auditimit arrin në përfundimin se Pasqyrat Financiare si tërësi përmbajnë keqdeklarime materiale ose nuk arrin të marrë dëshmi të mjaftueshme auditimi për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë keqdeklarime materiale, atëherë ai duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit sipas pjesës që flet për 'Përcaktimin e llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit'.

148. Nëse pasqyrat financiare të përgatitura sipas kërkesave të një kornize për prezantim të drejtë nuk arrijnë të japin një paraqitje të drejtë, auditori duhet të diskutojë çështjen me menaxhmentin dhe, varësisht nga kërkesat e kornizës së zbatueshme për raportim financiar dhe nga mënyra se si zgjidhet çështja, të përcaktojë nëse është e nevojshme të modifikojë opinionin e auditimit.

Modifikimet që i bëhen opinionit në raportin e auditorit

151. Auditori duhet të modifikojë opinion në raportin e auditorit në rast se, duke u bazuar në dëshmitë e marra të auditimit arrin në përfundimin se Pasqyrat Financiare si tërësi përmbajnë gabime materiale, ose në qoftë se auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të nxjerrë përfundimin se Pasqyrat Financiare si tërësi nuk përmbajnë keqdeklarime materiale. Auditorët mund të japin tri lloje opinionesh të modifikuara: opinion të kualifikuar, opinion të kundërt dhe mohim të opinionit.

Përcaktimi i llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit

152. Vendimi se cili lloj i opinionit të modifikuar është i përshtatshëm varet nga:

- natyra e çështjes që i jep shkas modifikimit – d.m.th nëse Pasqyrat Financiare përmbajnë keqdeklarime materiale ose, në rast se ishte e pamundur për të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, mund të përmbajnë keqdeklarime materiale; dhe
- gjykimi i auditorit rreth përhapjes së efekteve ose efekteve të mundshme që çështja ka në Pasqyrat Financiare.

153. Auditori duhet të japë një **opinion të kualifikuar nëse**: (1) pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se keqdeklarimet, ose individualisht ose së bashku, janë materiale, por nuk janë përhapur në Pasqyrat Financiare, ose (2) nëse auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, por arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi Pasqyrat Financiare kanë mundur të jenë materiale, por jo të përhapura.

154. Auditori duhet të japë një **opinion të kundërt nëse**, pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se keqdeklarimet, ose individualisht ose së bashku, janë edhe materiale edhe të përhapura në Pasqyrat Financiare.

155. Auditori duhet të japë **mohim të opinionit nëse**, pasi nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, auditori arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi Pasqyrat Financiare kanë mundur të jenë, edhe materiale, edhe të përhapura. Nëse, pas pranimit të angazhimit, auditori bëhet i vetëdijshëm se menaxhmenti ka imponuar një kufizim të fushëveprimit të auditimit, për të cilin auditori konsideron se mund të rezultojë në nevojën për të shprehur një opinion të kualifikuar ose mohim opinionit mbi Pasqyrat Financiare, auditori duhet të kërkojë nga menaxhmenti ta heqë atë kufizimin.

156. Nëse auditori jep një opinion të modifikuar, ai duhet të modifikojë edhe titullin për të korresponduar me llojin e opinionit i shprehur. ISSAI 1705 jep udhëzime shtesë rreth gjuhës specifike që duhet përdorur kur jepet një opinion dhe për të përshkruar përgjegjësinë e auditorit. Ajo gjithashtu përfshin shembuj ilustrues të raporteve.

Paragrafët e Theksimit të Çështjes dhe paragrafët e Çështjeve të Tjera në raportin e auditorit

157. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për të tërhequr vëmendjen e përdoruesve në një çështje të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila është sa e rëndësishme aq edhe thelbësore që ata të kuptojnë Pasqyrat Financiare, por ka prova të mjaftueshme e të përshtatshme se çështja nuk përmban keqdeklarime materiale në pasqyrat financiare, auditori duhet të përfshijë një paragraf të Theksimit të Çështjes në raportin e tij. Paragrafët për Theksimin e Çështjes duhen t'i referohen vetëm informacionit të paraqitur ose shpalosur në Pasqyrat Financiare.

158. Një paragraf i theksimit të çështjes duhet:

- të përfshihet menjëherë pas opinionit;
- të ketë titullin 'theksim i çështjes' ose ndonjë titull tjetër të përshtatshëm;
- të përmbajë një referencë të qartë ndaj çështjes që theksohet dhe të tregojë se në ç'pjesë të Pasqyrave Financiare mund të gjenden shpalosjet relevante që e përshkruajnë plotësisht çështjen; dhe
- të tregojë se opinionit i auditimit nuk është modifikuar për sa i përket çështjes të theksuar.

159. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për ta komunikuar një çështje, përveç atyre që janë paraqitur ose shpalosur në Pasqyrat Financiare, e cila, në gjykimin e auditorit, është e rëndësishme për përdoruesit në mënyrë që ta kuptojnë auditimin, përgjegjësitë e auditorit apo raportin e auditimit, dhe me kusht që kjo nuk është e ndaluar me ligj ose rregullore, duhet të përpilohet një paragraf me titullin "Çështje Të Tjetra", apo ndonjë titull tjetër të përshtatshëm. Ky paragraf duhet të paraqitet menjëherë pas opinionit dhe pas çdo paragrafi të Theksimit të Çështjes.

Shtojca II: Letër Konfirmimi

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm në Raportin e auditimit për vitin 2019 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Raportit/Pasqyrave Financiare Vjetore të Doganës së Kosovës, për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2019 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Ibrahim Xhaka.....

UD, i Drejtorit të Përgjithshëm – Dogana e Kosovës,

Data: 07.Prill.2020, Prishtinë,

Drejtoria e Doganës, Lagjja Kalabri, Rr. Rexhep Krasniqi 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës.
Tel & Fax (++ 381 38) 540 350 / 540 836
www.dogana-ks.org